

Блащук Т.В. Вплив глобалізації на розвиток інститутів громадянського суспільства / Блащук Т.В.// Міжнародні та національні механізми захисту прав людини: виклики сьогодення: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (8 квітня 2011р., м. Донецьк, Україна) Упор. Л.М. Дешко, Ю.В. Мазур. – Донецьк Сучасний друк, 2011. – 287с. / С. 42-43.

ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА РОЗВИТОК ІНСТИТУТІВ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Будучи незалежною державою Україна не може знаходитися осторонь загальносвітових процесів глобалізації, що стала чи не найзагальнішим явищем сучасності, об'єктивною реальністю, без якої важко уявити політичний, економічний, соціальний чи культурний розвиток суспільства. Відповідних змін зазнають і суспільні відносини, суспільство загалом, а також громадянське суспільство та його окремі інститути.

Відтак, слід розглянути вплив процесів глобалізації на громадянське суспільство та можливий вплив останнього на процес глобалізації, визначити основні чинники та напрями такого впливу, що і є метою цієї доповіді.

Враховуючи складність і суперечливість процесу глобалізації, на сучасному етапі розвитку наукової думки його вплив на громадянське суспільство спричиняє досить активну дискусію серед вчених. Даній тематиці присвячена значна кількість наукових праць, статей та монографій.

Разом з тим, вказані явища (глобалізація та громадянське суспільство) розглядаються вченими, як правило, окремо, як такі що не пов'язані між собою. Так, процеси глобалізації детально вивчаються економістами [6], політологами [4,5], останні також розглядають вплив глобалізації на громадянське суспільство, зокрема: В. Бобик [7] та К. Трима [8]. Не так давно, вийшло з друку кілька збірників, присвячених громадянському суспільству [1,2,3], складених на кошти міжнародних організацій, які проте, аналізують громадянське суспільство та процеси глобалізації дещо поверхово. Разом з тим, вказане явище ще не було розглянуто з правової точки зору, відтак цю прогалину слід заповнити.

Процес глобалізації стосується всіх сфер життя суспільства, в тому числі і громадянського суспільства. Розвиток окремих інститутів громадянського суспільства відбувається у напрямку охоплення інтересів людства в цілому, а не лише окремих націй.

Розглянемо тенденції розвитку окремих інститутів.

Одним з таких інститутів, що виступають засобом соціально-політичної консолідації суспільства є політичні партії. Розвинута партійна система, у межах якої здійснюється вільна конкурентна боротьба за контроль над законодавчим органом і урядом, є засобом розвитку громадянського суспільства у державі. Разом з тим, світова тенденція розвитку політичних партій свідчить про їх вихід на міжнародну арену. Відтак боротьба за владу точиться на рівні міжнародних організацій, що мають глобальний вплив на розвиток людства.

Не можна недооцінювати також зростаючу роль громадських організацій у консолідації суспільства. Громадські організації мають стати реальними каналами представництва всього розмаїття суспільних інтересів, посередниками між їхніми носіями і владою.

Сьогодні у світі неурядові організації швидко розвиваються, зростає їх кількість і відповідно вплив на розвиток, що в умовах глобалізації робить ще більш важливим набуття ними нових економічних і політичних функцій. Процес глобалізації призвів до

утворення різноманітних громадських організацій, що мають на меті представництво інтересів всього людства. Прагнення до консолідації виявили також політичні партії і навіть держави. Поступово набувають поширення екологічні рухи тощо. Сказане свідчить про те, що людство загалом прагне знайти на світовому рівні важелі впливу на владу як окремих країн, так і їх груп.

Відтак, можна зробити висновок про тенденцію до глобалізації окремих інституцій громадянського суспільства, що теоретично могло б призвести до появи глобального громадянського суспільства. Таке суспільство повинно було б діяти в межах норм міжнародного права.

Разом з тим, процес глобалізації має свою протилежність – процеси диференціації економіко-політичних спільнот, полікультурність, поліментальність, що є об'єктивним явищем. Це стосується і громадянського суспільства. Однією зі сторін глобалізаційного процесу є намагання з допомогою різних соціальних нововведень збільшити контроль за життям людини, надати можливість державним і наддержавним органам мати доступ не тільки до публічного, але й до приватного життя члена суспільства.

Такий стан уже призвів до протидії суспільства процесу глобалізації, що проявляється активною діяльністю антиглобалістських рухів.

Глобалізація є феноменом, який несе в собі значну кількість як позитивних, так і негативних наслідків: фундаментально змінює наше економічне, політичне і соціокультурне буття, спричинює велику кількість нових проблем і викликів.

1. Павлов Валерій. Поступ демократії у світі: український контекст. / Павлов В. – К.: Фонд “Європа XXI”, 2007. – 208 с.
2. Політичні інститути в процесі реформування системи влади. - К.: Вид-во НАДУ, 2003. - 172 с.
3. Розвиток громадянського суспільства України в 2008 році : плани на майбутнє. / [О.П.Айвазовська, О.Ю.Вінніков, Г.М.Голубовська, Онісімова [та ін.] ; за ред. М.Лациби. / Укр. незалеж. центр політ. дослідж. – К. : Агентство "Україна", 2009. – 84 с.
4. Вісник Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна „Питання політології”. – 2008. – № 825.– 193 с.
5. Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф.Кураса НАН України. — К., 2008. —Вип. 40. — 392 с.
6. Білорус О. Глобалізація і нова парадигма глобального постіндустріального розвитку / Білорус О. // Економічний часопис XXI. – 2002 – № 10.– С. 3-7.
7. Бебик В. Глобальне громадянське суспільство: теорія, методологія, менеджмент/ Бебик В. // Політичний менеджмент. - 2006. - № 2 (17). - С.140-147
8. Трима К.А. Українські антиглобалістські організації як елемент глобального громадянського суспільства [Електронний ресурс] / Трима К.А. // Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Gileya/2009_19/Gileya19/P2.pdf